

ΤΟ ΠΛΕΟΝ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΝ

I

Ὁ πλοίαρχος τοῦ ἱστιοφόρου *Ἄγιος Νικόλαος* ἦτο Ἕλλην ἐξ Ὑδρας, ὀνομαζόμενος Βασίλειος Γεωργίου. Καὶ μολονότι Ἕλλην, ἦτο λαίμαργος ὡς πίθηξ καὶ φιλοπότης ὡς μαῦρος ἀρχηγός, ἢ μᾶλλον ὡς πολίτης Ἀθηναῖος κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν. Καθήμενος εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξεκοκάλιζεν ὀλόκληρον μηρὸν προβάτου, ἢ παμμεγέθη *σεναγρίδα*, ἀρεθεῖσκαν ἀνοήτως νὰ συλληφθῇ ἀπὸ τὰ ἄγκιστρα τῶν ναυτῶν τοῦ πλοίου καὶ δὲν ἔπινεν ἄλλο, εἰμὴ μόνον παλαιότατον οἶνον, συγκεκρασμένον ἐνίοτε, ἰδιοτρόπως, κατὰ τὰς ψυχρὰς τοῦ χειμῶνος νύκτας μετ' ἴσης ποσότητος ἐξαιρέτου ἀγγλικοῦ ρουμιῦ. Τὸ τελευταῖον ὅμως πάθος ἐπεκράτει τοῦ πρώτου, καὶ ἐν τοῖς χρονικοῖς τοῦ μικροῦ ἐκείνου σκάφους ὑπῆρχον παραδείγματα ἀποδεικνύοντα ὅτι ὁ καλὸς πλοίαρχος, διὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, εὐρέθη εἰς περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἔλαβε τὸ γεῦμά του, ἀλλ' οὐδεμία περίστασις ἀπεδείκνυνεν ὅτι συγκατετέθη ποτε νὰ μὴ λάθῃ τὸ ποτόν του. Ὡς δὲ δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ἐμῖσει τὸ ὕδωρ ὡς τὴν ἀμαρτίαν του καὶ ἐξηγῶν τὸν σκοπὸν τῶν διαφορῶν ὑλῶν ἐν τῇ φύσει, εὗρισκεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐφεῦρε τὸ ὕδωρ, τὸ πολὺ-πολὺ διὰ νὰ ποτίξῃ τὰ *κολοκύνθια*, διὰ νὰ κάμνουν ψυχρολουσίας ὅσοι δὲν πίνουν οἶνον καὶ πρὸ πάντων διὰ νὰ καθαρίζουν τὰ κατὰστρώματα τῶν πλοίων.

Καταπλεύσας εἰς τινὰ ἀγγλικὸν λιμὲνα μετὰ φορτίον κορινθιακῆς σταφίδος, ἀπέπλευσε μετὰ φορτίον γκιανθράκων, προωρισμένων διὰ Πειραιᾶ, ἀφοῦ ἀνενέωσε τὰς προμηθείας τοῦ ρουμιῦ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐκείνων πραγμάτων τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦντο κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ μακροῦ ταξιδίου του. Ἀτυχῶς ὅμως ὁ πλοίαρχος, μολονότι ἐξήγει τόσῳ πρακτικῶς τὰς ιδιότητας τῶν διαφορῶν πραγμάτων ἐν τῇ φύσει, δὲν ἔξευρεν ὅτι οἱ γαιάνθρακες ὑφίστανται ἐνίοτε αὐτομάτους τινὰς ἀναφλέξεις καὶ μολονότι τὰς περισσοτέρας φορές ὠφελοῦσι τοὺς πωλητὰς αὐτῶν, ὑπάρχουσιν ὅμως περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας τοὺς καίουσιν, ἢ τοῦλάχιστον τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα τοὺς μεταφέρουσι. Καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀνησυχαστικῆς ταύτης λεπτομερείας δὲν διέτασσε ν' ἀερίζωσι τὰς ἀποθήκας τοῦ πλοίου, ἀλλ' ἥσυχος περὶ πάντων, ἐκοιμᾶτο μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ ἐδείπνει μετὰ τὸν ὕπνον, ἀφίνων εἰς τὸν δευτέρον του τὴν φροντίδα τῆς διευθύνσεως.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ Ἰουλίου, καθ' ἣν ἡ θερμότης ἦτο μεγάλη, ὁ πλοίαρχος

ἡγέρθη εὐδιάθετος καὶ προσεκάλεσε τὸν ὑποπλοίαρχον νὰ πείσῃ ὑπὲρ τῆς αἰσίας ἐπινόου των. Τὸ πλοῖον εἶχε προχωρήσει ἄρκετὰ καὶ ἤδη ὠλισθαίνεν ἐπὶ τῶν κυμάτων ἔξωθεν τῆς Κρήτης, ὠθούμενον ὑπὸ τῆς ἐλαφρᾶς πνοῆς τοῦ ἀνέμου. Ὁ ὑποπλοίαρχος βεβαιωθείς ὅτι οὐδεμία αἰτία καθίστα τὴν ἐπίβλεψίν του ἀναγκαίαν, ἐκάθησε πλησίον τοῦ πλοίαρχου καὶ ἀπὸ προπόσεως εἰς πρόποσιν καὶ ἀπὸ ποτηρίου εἰς ποτήριον ἐμέθυσε τόσῳ πολῷ, ὥστε μετ' ὀλίγον ἐκυλίσθη ἀναίσθητος πλησίον τοῦ προῖσταμένου του. Αἰφνης θερμότης παράδοξος ἀνεδόθη καὶ καπνὸς μέλας ἀνέθορεν ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ πλοίου. Τὸ φορτίον εἶχεν ἀναφλεγῇ. Οἱ ναῦται, πρὸ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἀληθείας ἔσπευσαν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, ἀλλ' ὁ πλοίαρχος ἦτο τόσῳ ἀναίσθητος ὥστε οὔτε νὰ τὸν ἐξυπνήσωσιν ἐπειράθησάν, ὁ δὲ ὑποπλοίαρχος ἔβλεπε τὸσῳ ἡδέα ὄνειρον, ὥστε ἡμihnοῖε τοὺς ὀφθαλμοὺς βλασφημιῶν, ὅτι τὰ διέκοψαν, ἔχασμήθη ὀλίγον καὶ ἔπειτα ἐστράφη μακκρίως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ἡ φλόξ ὅμως ἐπροχώρει ταχέως καὶ οἱ ἀτυχεῖς ναῦται ὠθούμενοι ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρησίας ἔσπευσαν εἰς τὰς ἀντλίας. Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἡδύνατο νὰ διαρκέσῃ καὶ αἱ προχωροῦσαι φλόγες ἡπείλουν μετ' ὀλίγον νὰ τοὺς καταφάγῃ μετὰ τῶν δολόνων τοῦ πλοίου. Κατεβίθασαν λοιπὸν τὰς λέμβους ἀφοῦ ἔθεσαν πρῶτον εἰς αὐτὰς τοὺς δύο κοιμωμένους, τὰς ἐφόρτωσαν μὲ ὅσας ζωοτροφίας ἡδυνήθησαν νὰ διασώσωσι καὶ ἀπεμανρύνθησαν τοῦ πλοίου. Ἡ ξηρὰ ἐφαίνετο πολὺ μακρὴν. Ἐστρεψαν λοιπὸν τὸν ὄψακα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, πιστεύοντες ὅτι θὰ συναντήσωσιν ἐν τῷ μεταξὺ φιλόανθρωπόν τι πλοῖον διὰ νὰ τοὺς σώσῃ, καὶ ὁ ἀτυχὴς πλοίαρχος, ἐξυπνήσας μετ' ὀλίγον ἐγένετο μάρτυς ἄλλου φυσικοῦ φαινομένου, πῶς δηλαδὴ κοιμωμένος τις ἐν τῷ πλοίῳ δύναται νὰ ἐξυπνήσῃ ἐν τῇ λέμβῳ, καὶ ἡναγκάσθῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὸν μέγαν σκοπὸν τῶν μικρῶν τούτων σκαφιδίων ἐν τῇ φύσει.

II

Ἄς ἀφήσωμεν τὸ πλοῖον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς ἄλλο πλοῖον καὶ εἰς ἄλλον πλοίαρχον, ταξειδεύοντα κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτο ἀγγλικὸν ἀγγελιαφόρον ἀτμόπλοιον τοῦ κατὰ τὴν μεσόγειον στόλου, ὁ δὲ πλοίαρχος, ὁ σὺρ Ἑρρίκος Κώξ, υἱὸς μέλους τινὸς τῆς γεωγραφικῆς ἐταιρείας τοῦ Λονδίνου, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ποιήσῃται ὑδρογραφικὰς παρκτηρήσεις καὶ σημειώσῃ ἀκριθέστερον τὴν θέσιν ὑφάλων τινῶν, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ χάρτου τοῦ ἀγγλικοῦ ναυαρχείου. Ὡς δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἐκ τῆς σπουδαίας ὑπηρεσίας, ἣτις τῷ εἶχεν ἀνατεθῇ, ἦτο ὁ ἀντίπους τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίαρχου. Ἐκεῖνος ἦτο ἀμαθής, αὐτὸς ἦτο πολυμαθέστατος· ἐκεῖνος ἦτο μέθυσο, αὐτὸς ἐγκρα-

τέστατος· ἐκεῖνος ἔπινε τὸ ροῦμι μὲ τὸ ποτῆρι, αὐτὸς δὲν ἠνείχετο τὴν ὁσμὴν του· ἐκεῖνος τέλος ἦτο χονδρός, παχὺς μὲ φυσιογνωμίαν ἀποπλήκτου, αὐτὸς ἦτο ὑψηλὸς καὶ λεπτὸς ὡς τὸ δόρυ τῆς Α. Μ. βασιλέως τῆς Ἀθυσσινίας τοῦ συμμάχου μας, ἢ ὡς σκελετὸς τοῦ ἀνατομικοῦ μουσείου ἐνδυθεὶς τὸ δέρμα του, ἢ ὡς ποιητῆς τέλος τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Εἶχεν ἀναγνώσει τὸν Οὐμβόλδ, τὸν Ἀραγώ, τὰς διηγήσεις τοῦ Ζούλ-Βέρν, τὰς εἰς τὸν Βόρειον πόλον περιπλανήσεις τοῦ Φραγκλίνου, τὰ ταξείδια τοῦ πλοιάρχου Κούκ καὶ συγκινούμενος ἐκ τῶν ὑπερανθρώπων κατορθωμάτων τῶν ἡρώων ἐκείνων τῆς ἐπιστήμης, κατελαβάνετο ὑπὸ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὰς κινδυνώδεις περιηγήσεις ἐν μέσῳ λαῶν ἀγρίων, ἔστω καὶ ἐὰν ἐκινδύνευον αἱ σάρκες του νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς *μπιρφτσίον* εἰς τὰ ἀνόσια γεύματά των. Τὴν νύκτα ἐμελέτα τὴν θέσιν τῶν πλανητῶν, τὰς φωσφορώδεις ἀτμίδας τῆς θαλάσσης καὶ προσεπάθει διὰ τοῦ μικροῦ του τηλεσκοπίου ν' ἀνακαλύψῃ ἐν τῷ ἄχανεῖ ὀρίζοντι νέους κόσμους, ἀγνώστους εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ σοφοὺς, τὴν δὲ ἡμέραν ἔσημειου τὸ βάθος διαφόρων θαλασσιῶν διόδων, τὸ σχῆμα ἀκατοικήτων νησιδίων καὶ πολλὰ ἄλλα σπουδαῖα ἀντικείμενα, ἀδιάφορα εἰς ἀπλοὺς θνητούς.

Περὶ τὸ ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ πλοίαρχος τοῦ ἄλλου πλοίου εἶχεν ὑποστῇ τὴν φοβεράν καταστροφὴν, ὁ ὀρθαλμὸς τοῦ Ἀγγλοῦ πλοιάρχου ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἀόριστόν τι νεφύδιον ὑπεράνω τῆς θαλάσσης. Πλήρης περιεργείας, διηύθυνε μετὰ σπουδῆς τὸ τηλεσκόπιον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀλλὰ τὸ τηλεσκόπιον ἐμεγέθυνεν ἀπλῶς τὸ νεφύδιον χωρὶς νὰ τῷ παρὰσχῃ ἱκανὰς ἐνδείξεις τῆς φύσεως τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου. Προσεπάθησεν ἀκόμη, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ. Ἡ περιέργειά του εἶχε φθάσει εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἐθυσίαζεν ἤδη εὐχαρίστως ὅλας τὰς ὑδρογραφικὰς παρατηρήσεις του, ὅλας τὰς ἀγνώστους νήσους του, ὅλας τὰς φωσφορώδεις ἀτμίδας του, χάριν τοῦ μυστηριώδους ἐκείνου νέφους, ὅπερ ὡς θαλασσία σφίγξ τῷ ἐπρότεινεν ἀδιαλείπτως τὸ ἄλυτον ἐκεῖνο αἰνίγμα. Παρῆλθεν οὕτω μία ὥρα καὶ μὲ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ σκότους φωνὴ ἀγαλλιάσεως ἐξῆλθε ἐκ τοῦ στήθους τοῦ σοφοῦ πλοιάρχου. Διὰ μέσου τοῦ νεφυδρίου, γλῶσσαι πυρρὸς ἐφάνησαν εἰς τὸν ὀρίζοντα αὐξανόμεναι ἢ ἐλαττούμεναι, ἀναπηδῶσαι ἢ κυμαίνόμεναι μετὰ παραδόξου ταχύτητος. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι εὗρισκεται πρὸ μικροῦ τινος μετεώρου, πρὸ παραδόξου τινὸς οὐρανοῦ σέλαος. Ἀλλὰ μετέωρον, ἢ οὐράνιον σέλας, ἐν μέσῃ θαλάσῃ, μὲ χρῶμα τόσῳ κοινόν, ἄνευ τῆς θαμβωτικῆς ἐκείνης ἀνταυγείας, ἥτις ἰδιάζει εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα, ἦτο ἀδύνατος. Ἐσκέφθη ἀκόμη, ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην του ὅλα ὅσα εἶχεν ἀναγνώσει περὶ τῶν διαφόρων τούτων φαινομένων, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὗρισκε σχέσιν πρὸς αὐτό. Αἴφνης ἐνεθυμήθη τὸ Βεζούβιον. Ἐτυχε νὰ

παραστῇ ἄλλοτε εἷς τινα τῶν φοβερῶν αὐτοῦ ἐκρήττων καὶ τῷ ἐφαίνετο
 ἤδη ὅτι ἀνεκάλυπτε περίεργον ὁμοιότητα τῶν τρομερῶν ἐκείνων κρατήρων
 μετὰ τῶν παραδόξων αὐτῶν φλογῶν, αἵτινες ὑψοῦντο ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκείνου
 νέφους. Εἶνα· ἀληθές ὅτι τὸ ἡφαίστειον ἐκεῖνο ἔκειτο ἐπὶ στερεᾶς γῆς, ἐνῷ
 τὸ προκείμενον ἔκειτο ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἀλλὰ τοῦτο ἴσχυ, ἴσα τῷ ἐπέ-
 θυλλε νὰ ἐρευνήσῃ περισσότερον. Ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ταύτῃ, ἐνόμισεν ὅτι διὰ μέ-
 σου τῶν φλογῶν διέκρινε μαῦρόν τι πρᾶγμα, εἰς σχῆμα νησιδίου, ἀναμφι-
 βόλως μέγα τεμάχιον τιτανώδους γῆς ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεπέμποντο αἱ πύρινοι
 ἐκεῖναι γλῶσσαι. Ὁ καλὸς πλοίαρχος δὲν εἶχε πλέον κανένα δισταγμὸν ὅτι
 ἀνεκάλυψεν ἄγνωστον ἕως τότε ἡφαίστειον. Πλήρης λοιπὸν πεποιθήσεως διὰ
 τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἐξέβαλε τὸ σημειωματάρειον,
 ἔγραψε τὰς λεπτομερείας, ἐσημείωσε τὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἰς τὸ ὁποῖον
 ἔκειτο, ἐζήτησε τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου διὰ νὰ ἐγγράψῃ τὸ νέον τοῦτο
 συμβᾶν καὶ μέχρις οὗ τὸ φέρουν παρεδόθη εἰς γλυκεῖς ῥεμβασμούς περὶ τῆς
 ἐντυπώσεως τὴν ὑποίαν θὰ ἐπροξένει εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον. Μετὰ
 τὴν σκέψιν ταύτην ἔρριψε πάλιν τυχαίως τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸ μέρος τοῦ
 ἡφαιστειώδους νησιδίου, ἀλλὰ πρᾶγμα παρόδοξον! τὸ ἡφαίστειον εἶχεν ἀλλά-
 ξει θέσιν. Ἐπέστησε περισσότερον τὴν προσοχήν. Πράγματι, διέκρινεν ὅτι
 ἡ φλόξ ἐκείνη διηλυθίνετο βραδέως πρὸς δυσμάς. Τὸ πρᾶγμα καθίστατο σπου-
 δαιότερον, παραδοξώτερον, ἐκπληκτικώτερον ἢ ὅσον ἐφαντάσθη. Τὸ ἡφαί-
 στειον ἐκεῖνο δὲν ἦτο ἄπλοῦν ἡφαίστειον, τυχαῖον, κοινὸν ἡφαίστειον ὅπως
 ὅλα τὰ ἡφαιστεια τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἡφαίστειον ἔκτακτον, περίεργον, θαυμά-
 σιον, ἡφαίστειον τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ἐδημιούργησεν ἀναμφιβόλως μόνον καὶ
 μόνον ὅπως δοξάσῃ ἓνα Ἀγγλον, ἡφαίστειον τέλος τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο ἢ
 νὰ συγκινήσῃ ὁλόκληρον τὴν ἐπιστήμην διότι ἔπλεεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων!!
 Ὁ πλοίαρχος ἐκάθησεν. Ἡ συγκίνησις ὑπερέβαινε τὰς δυνάμεις του. Διηύ-
 θυνε πάλιν τὸ τηλεσκόπιον πρὸς τὴν προχωροῦσαν φλόγα. Ὁ καπνὸς ἐξήρ-
 χετο τόσῳ μέλῃ, καὶ αἱ φλόγες ἦσαν τόσῳ ὑποκύαντοι, ὥστε δὲν ἐπετρέ-
 πετο πλέον καμμία ἀμφιβολία εἰς ἓν ἀληθές τέχνον τῆς ἐπιστήμης. Πρὸς
 στιγμὴν μάλιστα, ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἄνεμος ἔφερε μέχρις αὐτοῦ ἐλαφρὰν ὁσμὴν
 θεοῦ, δυσδιάκριτον βεβαίως εἰς ἄνθρωπον μὴ ἐμπεπληγμένον ὑπὸ τοιούτων
 ἰδεῶν. Ὁ ἐνθουσιασμός του δὲν εἶχε πλέον ὅριον. Ἡ διπλὴ ἐκείνη ἀνακά-
 λυψις ἐσύγχιζε τὸν νοῦν του. Ἠγέρθη πάλιν καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ μετὰ
 χαρᾶς ἐπὶ τοῦ κατὰστρώματος, περιφρονῶν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ πλεοντος
 ἡφαιστείου του καὶ μετέωρα καὶ φωσφορώδεις ἀτμίδας καὶ ὑφάλους καὶ
 χάρτας καὶ πηδάλια καὶ πᾶσιν τέλος ἀνακάλυψιν καὶ πᾶν φυσικὸν φαινό-
 μενον, ὅπερ δὲν εἶχε τὸ προτέρημα νὰ πλῆρῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Πλήρης
 συγκινήσεως ἔλαβε τὸ βιβλίον καὶ μὲ τρέμουσαν χεῖρα ἔγραψε τὸν διπλοῦν

θρίαμβόν του, περιέγραψε τὸ ἱστορικὸν τῆς συναντήσεως καὶ ἂν δὲν ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὸ νέον τοῦτο ἡφαίστειον τὸ ἔπραξεν ἐκ λεπτιῆς διακρίσεως ἀνθρώπου πεπεισμένου ὅτι ἄλλοι θὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθῆκον τοῦτο.

Ἀλλὰ ὁ θρίαμβος οὗτος δὲν ἤρκει. Μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἐπιστημονικῆς φιλαυτίας του, εἶπετο ἡ ἔθνικὴ φιλαυτία τὴν ὁποίαν πᾶς γνήσιος Ἀγγλος δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ ὅσῳ σοφὸς καὶ ἂν ᾖ. Ἡ νῆσος αὕτη, προφανῶς, δὲν ἀνῆκεν εἰς κανένα. Κατὰ τὸν πανάρχαιον λοιπὸν καὶ φυσικὸν νόμον τοῦ πρώτου κχταλαθόντος, ἡ νῆσος αὕτη ἔπρεπε νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ν' ἀποτελέσῃ ἐν τῷ μέλλοντι μέρος τῶν Βρεττανικῶν κτήσεων. Πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἐκ τῆς ἀποφασιστικῆς ταύτης ιδέας, ἔστρεψε τὸν ὄψακα καὶ ἔλαθε τὴν διεύθυνσιν τοῦ νησιδίου μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐπὶ τῆς πλεούσης ἐκείνης Πομπηΐας θὰ εὐρίσκέτο μέρος ἀρκετὸν διὰ νὰ στήσῃ ἀκινδύνως τὴν σημαίαν τῆς βασιλείδος τῶν θαλάσσων. Ἀλλ' ἡ ἀπόστασις δὲν ἦτο μικρά. Ἐδειξεν εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ὑπηρεσίας τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ καὶ μέχρις οὗ φθάσωσιν ἐκεῖ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπηυδνημένος ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς ἡμέρας.

Ὁ ὕπνος ὅμως τοῦ εὐτυχοῦς πλοίαρχου δὲν ἔμεινεν ἀπηλλαγμένος ὄνειρων. Εἶδεν ὅτι τὰ Πυρρηναῖα, αἱ Ἀλτεῖς καὶ αἱ Κορδελλιέραι, μεταβληθέντα εἰς ἡφαίστεια, ἐχόρευον ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ὅτι συναντήσας τὸν Βεζούβιον διευθυνόμενον εἰς Ἀμερικὴν τὸν ἐρρυμούλκησεν ὅπισθεν τοῦ πλοίου του καὶ τὸν μετέφερεν εἰς Ἀγγλίαν ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδαστάτων δεξιώσεων τῶν συμπατριωτῶν του.

III

Τὸ ὄνειρον ὅμως τοῦ σοφοῦ πλοίαρχου, ὅπως ὅλα τὰ εὐάρεστα ὄνειρα, δὲν διήρκεσε πολὺ. Ὁ σκοπὸς τοῦ πλοίου τὸν ἐξύπνησε μετ' ὀλίγον διὰ νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ σπουδαίαν εἴδησιν. Ὁ πλοίαρχος ἀνετινάχθη δυσηρεστημένος καὶ τὸ πρῶτον βλέμμα ὅπερ ἔρριψε περίεξ αὐτοῦ ἀνεζήτητε μετὰ στοργῆς τὸ πλέον ἡφαίστειον. Ἀφοῦ δὲ ἐβεβρωίωθη ὅτι οὐδεμία σπουδαία μεταβολὴ εἶχεν ἐπέλθῃ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐπκνέφερε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ναῦτην. Ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐγέρσεώς του ἦτο σπουδαιότατη. Εἷς τινα ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν δύο μικραὶ λέμβοι ἐταλαντεύοντο ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐζήτουν διὰ πυροβολισμῶν νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ πλοίου. Ἡ ἀφήγησις αὕτη ἐφάνη εἰς τὸν πλοίαρχον ἀνεξήγητος. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἦσαν ναυαγοί, ἀφοῦ ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἡ θάλασσα οὐδεμίαν εἶχεν ὑποστῇ τρικυμίαν. Ὅπωςδὴποτε, πεπεισμένος ὅτι θὰ διέπραττεν ἀγαθὴν τινα πρᾶξιν, διέταξε καὶ κατεβίβασαν τὴν κλίμακα καὶ ἐπειδὴ αἱ λέμβοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἡφαιστείου ἠκολούθησε τὸν δρόμον

του καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πλοίαρχος, ὁ ὑποπλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται τοὺς ὁποίους γνωρίζομεν, ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εὐλογοῦντες τὸ πλοῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσώθησαν.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ ἀγγλικοῦ, μετὰ τὴν ἀπότομον ἔγερσίν του μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κοιμηθῇ ἵστατο ἐπὶ τῆς γεφύρας θεώμενος μεθ' ἡδονῆς τὴν πλέουσαν ἐκείνην φλόγα, ἣτις ἐπέπρωτο εἰς μίαν μόνην ἡμέραν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δόξαν του. Ἐθεώρει ἤδη ἑαυτὸν κατατεταγμένον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ χορείᾳ τῶν σοφῶν ἐρευνητῶν, οἵτινες διὰ τῶν σπουδαίων αὐτῶν ἀνιχνεύσεων εἶχον μεταβάλλει τὴν ὄψιν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐφαντάζετο ἑαυτὸν ἐν τῷ Πανθέῳ τῆς ἐπιστήμης, καθήμενον οἰκείως μετὰ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῶν σκέψεων διεκόπη ὑπὸ τῆς παρουσίας τῶν ναυαγῶν. "Ολοι ἀπὸ τοῦ πλοιάρχου μέχρι τοῦ τελευταίου ναύτου ἔστησαν πρὸ αὐτοῦ ἐκφράζοντες τὰς εὐχαριστίας των. Ὁ Ἀγγλος πλοίαρχος ἀπερροφημένος ὑπὸ τῆς ιδέας του μικρὰν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὰς ἐνδείξεις ταύτας. Ἀλλ' ὁ Ἕλλην δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀποθαρρύνονται ταχέως. Διὰ χειρονομιῶν λοιπὸν καὶ γλώσσης ἀκταλήπτου ἔδειξεν εἰς τὸν Ἀγγλον τὸ καίόμενον πλοῖον τοῦ ὁποίου ἦτο κάτοχος, ἐπαναλαμβάνων τὰς εὐχαριστήσεις του μετὰ χειρονομιῶν ζωηροτέρων. Οὗτος, κατ' ἀρχὰς ἐξηκολούθει ν' ἀδιαφορῇ, ἀλλ' ὁπότεν εἶδε τὸν Ἕλληνα πλοίαρχον, οἰκαιοποιούμενον τὸ πλέον ἡφίστειον, τόσῳ ἡγανάκτησεν ὥστε πρὸς στιγμὴν ἔσχε τὴν ιδέαν νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐν τούτοις ὁ Ἕλλην ἐξηκολούθει τὴν παντομίμην του, διὰ τρόπου προσκαλοῦντος ἤδη τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀγγλου πλοιάρχου.—Ἰδοὺ, ἐφαίνετο λέγων. Τὸ καίόμενον ἐκεῖνο πλοῖον εἶναι ἰδιόκόν μου.

Πρὸ τῆς σαφοῦς ταύτης δηλώσεως, ῥίγος φρίκης διέτρεξε τὸ σῶμα τοῦ Ἀγγλου. Ἠννόησε τὰ συμβαίνοντα τόσῳ καλῶς ὥστε δὲν ἐπετρέπετο πλέον καμμία ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀπάτης του. Δευτέραν ἤδη φορὰν ἐκάθητο ἐξηπληγμένος. Ἡ συγκίνησις αὕτη ὑπερέβαινε τὴν πρώτην. Ἀπέπεμψε τοὺς ναύτας καὶ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ σκεφθῇ. Διαγραφὴ καὶ σβυσίματα ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ πλοίου δὲν ἐπετρέποντο. Τοῦτο προσκάλει πάντοτε εἰς τοὺς ἀνωτέρους ὑπονοίας δυσαρέστους καὶ ἐπέσυρε τιμωρίας πρὸς τὰς ὁποίας οὗτος ὀλιγίστην ἔτρεφε συμπάθειαν. Ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ καίόμενον πλοῖον μετὰ τοῦ λυπηροῦ ἐκείνου αἰσθήματος μετὰ τοῦ ὁποίου ὁ βασιλεὺς Βοαβδὶλ ἔστρεψε διὰ τελευταίαν φορὰν βλέμμα πρὸς τὴν ἐγκαταλειπομένην Γρενάδαν. Τὸ πῦρ εὐρίσκετο εἰς τὴν μεγαλειτέραν αὐτοῦ ἔντασιν. Φλόγες ὑποκύανοι ὑψοῦντο εἰς τὸν ὀρίζοντα μετὰ χρότων οἵτινες καθίσταντο πλέον εὐδιάκριτοι καὶ ἡ θάλασσα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἐφαίνετο πυρακτωθεῖσα.

— Ἄ! τί ὥραϊον ἡφαιστειον ἀπώλεσεν ἡ ἐπιστήμη, ἐψιθύρισεν.

Ἀφνης ἰδέα ἔκτακτος διῆλθε τοῦ πνεύματός του. Τίς τὸν ἡμπόδιζε τάχα νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου τὸ ἔκτακτον τοῦτο φαινόμενον; Οὐδεμία ὑποχρέωσις τῷ ἐπέβαλλε νὰ ὀρίσῃ τὸ πλάτος εἰς τὸ ὅποιον ἔκειτο. Τὸ ἡφαιστειον ἔπλεε καὶ ἐκεῖνος ὅστις εἶχεν ὄρεξιν νὰ τὸ συναντήσῃ ἄς ἔτρεχε νὰ τὸ εὕρῃ. Μετὰ τὴν ἀπόρασιν ταύτην ἡ συνείδησίς του ἐφάνη ἀπαλλαγεῖσα τοῦ πιέζοντος αὐτὴν βάρους. Ἐλαβε μάλιστα τὸ μολυβδοκόνδυλον καὶ ἔγραψεν ὁλόκληρον ἀφήγησιν τῆς ἀνακαλύψεως, ἔπειτα ἀπεβίβασε τὸ πλήρωμα τοῦ ναυαγῆσαντος πλοίου εἰς τὴν πρώτην παράλιον πόλιν τὴν ὁποίαν συνήντησε καὶ ἐκεῖθεν ἐτηλεγράφησεν εἰς τοὺς καιροὺς καὶ εἰς ἡμίσειαν δωδεκάδα ἐπιστημονικῶν συλλόγων τοῦ Λονδίνου τὸ μέγιστον γεγονός τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πλέοντος ἡφαιστείου.

III

Ἡ ἔκθεσις τοῦ γεγονότος τούτου ἐπροξένησε κρότον ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἄπασαι αἰέφημερίδες τῆς συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως, εἰκονογραφημένοι καὶ μὴ, σατυρικαὶ καὶ σπουδαῖαι, διεκήρυξαν τὴν σοβαρότητα τὴν ὁποίαν εἶχε διὰ τὴν ἐπιστήμην ἡ ἀνακάλυψις ἡφαιστείου πλέοντος ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Τὰ Ἡμερήσια Νέα, μάλιστα, ἔλεγον ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο προσθέτει νέαν δόξαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διότι ἡ ἀνακάλυψις ὀφείλεται, ὅπως ὅλαι αἱ μεγάλης σημασίας καὶ διεθνοῦς ἐνδιαφέροντος ἀνακαλύψεις, εἰς Ἀγγλον πολίτην καὶ φιλελεύθερον, ὁ δὲ Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος ἐξῆρε τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ σοφοῦ πλοιοῦρχου, ὅστις μεταξὺ τόσων ἄλλων γερμανικῶν καὶ γαλλικῶν ἐπιστημονικῶν ἀποστολῶν αἰτινες, ὡς ἔχει ἰδιαιτέρους λόγους νὰ πιστεύῃ, εἶχον ἐκπεμφθῇ εἰς τὰ ὕδατα ἐκεῖνα πρὸς ἐξακρίθωσιν τοῦ γεγονότος τούτου ὅπερ σοφὸς ἐκ Βιέννης σεισμολόγος εἶχε προῖδει, μόνος αὐτὸς ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ καὶ μελετήσῃ ἀναλόγως.

Ἀλλὰ τὸ συμβὰν τοῦτο ἐγένετο ἀντικείμενον σοβαρῶν ἐρίδων ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ. Ὁ δόκτωρ Τόμσων, μέλος τριῶν ἀκαδημιῶν καὶ ἐπίτιμος πρόεδρος εἴκοσιν ἄλλων ἐπιστημονικῶν σωματοείων, ἔγραψεν ἐν τινι περιοδικῷ, ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς τελευταίας σεισμικὰς συνταράξεις, αἰτινες ἀπεχώρησαν, φαίνεται, τεμάχιον μεγάλου τινος ἡφαιστείου, ὅπερ ἐκ τῆς δυνάμεως μεθ' ἧς ἀπεκόπη ἐξηκολούθη πλέον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, διατηρῶν ἐν τῷ βάθει του μέρος τῶν ἡφαιστειωδῶν στοιχείων ἅτινα ἐξέπεμπον τὰς φλόγας ἐκεῖνας καὶ ἀνήγγελλε τὴν ἔκδοσιν μεγίστης πραγματείας τοῦ ἐν τῇ ὁποίᾳ πρὸ ἐνὸς ἔτους περιέγραφεν ἀκριβῶς τὰ φαινόμενα ταῦτα ἅτινα ἦγον ἀναμφισβητήτως εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο. Ὁ καθηγητὴς ὁμῶς τῆς χημείας τοῦ ἐν Ὁξφόρδ Πανεπιστημίου, τὸν ἀντέκρουσε διὰ πραγ-

ματείας τετρασελίδου, ἐν ᾗ ἀπεδείκνυνεν ὅτι ὁ σοφὸς φίλος του ὑπέκυψεν εἰς ἀσυγχώρητον λάθος εἰς τὸ περὶ πλεόντων ἡφαιστείων κεφάλαιον. Δὲν ἡμφισθῆται μὲν τὴν διαθεβαίωσιν τοῦ ὅτι οὗτος εἶχε προΐδει τὴν περίπτωσιν τῶν πλεόντων ἡφαιστείων, διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος προσεδόξα ἀπὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως ἔτους τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἀλλὰ τὴν ἀπέδιδεν εἰς ἄλλα αἷτια. Κατ' αὐτὸν τὸ ἡφαιστειον τοῦτο δὲν ἦτο τμήμα ἄλλου ἡφαιστείου, ἀλλ' αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον, ἔχον ἰδίαν ἐστίαν καὶ ἴδιον στοιχεῖον, ἀνεφάνη δὲ ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἐξ ἀσχέτων τοῦ σεισμοῦ λόγων καὶ ἔπλεεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, διότι ἡ ὠθητικὴ τοῦ ἀτμοῦ δύναμις, ἥτις ἀνεπτύσσετο ἐκ τῶν ἀσφαλτωδῶν καὶ θειωδῶν οὐσιῶν, αἷτινες εὐρίσκοντο ἐν αὐτῷ εἰς ἀδιάκοπον ἀνάφλεξιν, ἦτο ἀρκετὴ νὰ κινήσῃ διπλασίους τοῦ μεγέθους τοῦτου ὄγκους καὶ ἡπόρει πῶς καὶ τὰ ἡφαιστιῖδια ἐκεῖνα, ἅτινα εἶχε λεχθῆ ὅτι ἀνεφάνησαν τελευταίως περὶ τὴν Ἰάθαν, δὲν ὑπέκυψαν εἰς τὸν κανόνα τοῦτον.

Ὅπως δὲ ἦτοτε ὅμως, αἱ συζητήσεις αὗται δὲν ἐπηρέαζαν τὴν μεγάλην ἐντύπωσιν ἣ ὁποία ἐπροξενήθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης καὶ ὡς ἦτο ἐπόμενον, οὐδεὶς ἐφαντάσθη νὰ ἴδῃ τὸ πλέον τοῦτο ἡφαιστειον, διότι ὁ πλοίαρχος δὲν ἐσημείου ἐὰν εἶχε πηδάλιον καὶ τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν εἶχε λάθει. Ὑπάρχουσιν ὅμως μεγάλαι πιθανότητες, ὅτι πολὺ ταχέως θὰ τὸ συναντήσῃ κανεὶς ἄλλος συνάδελφος τοῦ Ἀγγλου, ἐὰν ἐλληνικόν τι ἱστιοφόρον εὐρεθῇ ὑπὸ τὰς περιπτώσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρέθη τὸ ἱστιοφόρον τοῦ ἐξ Ὑδρας πλοίαρχου.

Ἀθῆναι 17 7θρίου 1886.

Δ. Α. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

